

Organizace spojených národů v České republice

10 let v Domě OSN

Dům OSN v Praze

Organizace spojených národů působí v České republice (Československu) od roku 1947, kdy byla otevřena kancelář Informačního centra OSN, jedna z prvních „poboček“ Spojených národů ve světě. V roce 2000 se organizace OSN v České republice dohodly na vytvoření společného sídla. Za podpory Vlády České republiky a na pozvání Městské části Praha 5 byla v roce 2001 zřízena centrála OSN (**Dům OSN, United Nations House**) na náměstí Kinských na pražském Smíchově. Sídlí v ní čtyři agentury – Informační centrum OSN v Praze, Kancelář UNHCR v ČR, Kancelář WHO v ČR a Český výbor pro UNICEF.

Informační centrum OSN (UNIC)

V Praze působí od roku 1947. Je součástí celosvětové sítě informačních center ve více než 60 zemích všech kontinentů. Základním cílem centra je poskytování informací o činnosti celého systému Spojených národů. Plní zároveň úlohu oficiálního zastoupení Sekretariátu OSN v České republice.

Počet zaměstnanců: 4 (v kanceláři dále působí na dlouhodobých stážích studenti vysokých škol)

www.osn.cz

Kancelář vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v České republice (UNHCR)

Kancelář UNHCR byla otevřena v roce 1992 v souvislosti s přistoupením České republiky k Úmluvě o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a jejímu Protokolu z roku 1967. Hlavním cílem činnosti úřadu je podpora vybudování komplexního, udržitelného a samostatného azylového systému, který státu umožní posoudit žádosti o mezinárodní ochranu v souladu s mezinárodně uznávanými standardy a s mezinárodním právem.

Počet zaměstnanců: 4 (Také UNHCR spolupracuje se studenty vysokých škol, kteří zde působí na dlouhodobých stážích.)

www.unhcr.cz

Kancelář Světové zdravotnické organizace v České republice (WHO)

Kancelář Světové zdravotnické organizace byla zřízena v roce 1991. Hlavní náplní její činnosti je koordinace všech aktivit a projektů WHO v ČR, zajišťování informovanosti o iniciativách, dokumentech a akcích WHO, podpora spolupráce a účasti českých odborníků na činnosti WHO a ovlivňování tvorby zdravotní politiky na národní i regionální úrovni v kontextu doporučení a strategií uplatňovaných v rámci politiky WHO. Kancelář zároveň reprezentuje tuto organizaci v zemi.

Počet zaměstnanců: 2

www.who.cz

Český výbor pro UNICEF (Dětský fond OSN)

Český výbor pro UNICEF vznikl v roce 1991 jako nevládní organizace, reprezentující a podporující zájmy UNICEF v ČR. Je jedním ze 36 národních výborů, které ve vyspělých zemích podporují naplňování dětských práv a získávají finanční prostředky pro pomoc potřebným dětem prostřednictvím programů UNICEF na celém světě.

Počet zaměstnanců: 13

www.unicef.cz

Dům OSN v Praze. Foto: OSN

Rozvojový program OSN (UNDP – do roku 2004)

Do roku 2004 působila ve společném sídle OSN také kancelář Rozvojového programu OSN (UNDP). Za téměř šest let činnosti významným způsobem přispěla k úspěšné realizaci mnoha projektů v oblasti ochrany životního prostředí, udržitelného rozvoje a rozvojové spolupráce i k posílení vzájemných vztahů mezi UNDP a Českou republikou. S ukončením programů UNDP v ČR byla kancelář uzavřena.

Dům OSN – známá adresa

Vytvoření společného sídla OSN významně přispělo ke zviditelnění organizací OSN v České republice. Poloha v centrální části hlavního města zlepšila dostupnost, soustředění kanceláří OSN v jedné budově pak lidem zjednodušuje přístup. Za dosavadních necelých deset let činnosti se Dům OSN stal přirozenou součástí veřejného života v zemi.

Slavnostní otevření proběhlo 23. října 2001 za účasti ministra zahraničních věcí Jana Kavana, starosty MČ Praha 5 Miroslava Škalouda a zvláštního zmocněnce generálního tajemníka OSN, administrátora Rozvojového programu OSN (UNDP) Marka Mallocha Browna. Dům byl poté zpřístupněn široké veřejnosti. Doprovodný program vyvrcholil slavnostním ohňostrojem.

Přízemí domu slouží jako společný prostor všech organizací. Jeho součástí je obchod se suvenýry UNICEF, výstavní prostor a zasedací místnost. Do roku 2009 byl vybaven čtyřmi počítači s přístupem na internet k využití návštěvníky domu. Bezplatný přístup k informacím nejen na internetu je nyní zajištěn v pracovních dnech v knihovně informačního centra.

Každý rok probíhá ve vstupní hale několik tematických výstav, připravovaných Informačním centrem OSN ve spolupráci s ostatními agenturami, institucemi státu a nevládními organizacemi. Témata pokrývají různorodou činnost OSN: rozvoj a Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs), uprchlíky, dobrovolnickou práci, rasismus a intoleranci, lidská práva, holocaust, humanitární pomoc a mnoho dalších.

Dům navštívila řada významných osobností nejen ze systému OSN. V červnu 2002 to byl například předseda Valného shromáždění Han Song-su, doprovázený mimo jiné i tehdejším vedoucím kabinetu a současným generálním tajemníkem OSN Ban Ki-moonem. Ve funkci předsedy Valného shromáždění a ministra zahraničních věcí České republiky navštívil Dům OSN několikrát Jan Kavan, dále administrátor UNDP a pozdější šéf kabinetu generálního tajemníka OSN Mark Malloch Brown, zástupce generálního tajemníka OSN a šéf Odboru OSN pro poskytování informací veřejnosti (DPI) Kiyo Akasaka, generální komisařka agentury OSN pro pomoc palestinským uprchlíkům (UNRWA) Karen Koning Abu Zaydová, zástupce generálního tajemníka OSN a vysoký představitel OSN pro nejméně rozvinuté státy Cheick Sidi Diarra, šéf Informačního servisu OSN ve Vídni Maher Nasser či ministři Vlády České republiky Libor Ambrozek, Leoš Heger, Martin Bursík, Ladislav Miko, Jan Dusík, velvyslanec ČR při OSN v New Yorku Martin Palouš a další. V roce 2008 byl hlavním řečníkem na slavnostním shromáždění ke Dni Spojených národů bývalý ministr zahraničí Jan Kohout. Na veřejné akce či ke konzultacím do Domu OSN docházejí i zástupci zastupitelských úřadů v České republice, včetně velvyslanců.

Dům navštíví denně několik desítek osob. Mezi nimi jsou individuální návštěvníci jednotlivých agentur, organizované skupiny studentů základních, středních i vysokých škol, zástupci médií, účastníci seminářů, konferencí a dalších akcí pro veřejnost či zákazníci obchodu UNICEF. Za dobu existence Domu OSN to bylo již několik desítek tisíc osob.

Dům pravidelně navštěvují skupiny žáků a studentů českých škol. Seznamují se s činností všech organizací OSN v České republice, a to formou prezentací, besed, výstav a filmových projekcí.

S výjimkou obchodu UNICEF jsou všechny služby, které Dům OSN nabízí veřejnosti, bezplatné. Týká se to vstupu na programy pro veřejnost, informačních materiálů, i přístupu na internet a služeb knihovny OSN.

Foto: OSN/Yutaka Nagata

Informační centrum OSN

www.osn.cz

Působí v Praze od roku 1947. Je součástí sítě informačních center ve více než 60 zemích světa. Základním úkolem je poskytování informací české veřejnosti o činnosti systému OSN. Zajišťuje také informační servis newyorskému ústředí a ostatním organizacím systému OSN. Plní zároveň úlohu zastoupení Sekretariátu OSN v ČR. Udržuje partnerské vztahy se státními orgány, nevládními organizacemi a vzdělávacími institucemi. Poskytuje informační servis českým médiím. Podporuje představitele OSN, kteří přijíždějí oficiálně do České republiky.

České internetové stránky OSN

České stránky OSN obsahují rozsáhlé informace o systému Spojených národů, aktivitách generálního tajemníka, prioritních tématech, zpřístupňují základní dokumenty organizace v češtině (včetně Charty OSN a Všeobecné deklarace lidských práv), poskytují on-line přístup do katalogu knihovny a prostřednictvím pravidelného zpravodajství zprostředkovávají dění v OSN. Nabízí i informace o pracovních příležitostech, stážích a dobrovolné práci pro OSN. Denně je navštíví až tisíc unikátních uživatelů. Jen za rok 2010 jich bylo více než čtvrt milionu.

Publikace a informační materiály v češtině

Centrum pravidelně vydává tiskem doplněná vydání základní příručky o OSN *Fakta a čísla OSN*. Publikace je dostupná také na internetu. V roce 2005 pomohlo realizovat dosud poslední tištěné vydání Ministerstvo zahraničních věcí ČR, které poskytlo chybějící prostředky na tisk. Na přelomu roku 2010/2011 vyšla zjednodušená verze této publikace v atraktivním barevném provedení s fotografiemi.

Velký zájem vzbudila publikace *Abeceda OSN*, která je výsledkem projektu, do kterého byli zapojeni studenti středních škol. Další realizované publikace za poslední období: *Ve větší svobodě* (zpráva generálního tajemníka OSN pro Summit OSN v roce 2005) či *60 důvodů pro OSN* vydaná u příležitosti 60. výročí vzniku organizace. V průběhu

roku 2009 vydalo centrum řadu informačních materiálů k tématu klimatické změny ve světle globální konference v Kodani (kampaň *Šance pro klima*). V roce 2010 se informační aktivity zaměřovaly především na problematiku rozvoje a Rozvojových cílů tisíciletí.

Zpravodaj UNbulletin, tiskové zprávy, elektronické zpravodajství

Vydává pravidelně tiskové zprávy k mnoha tématům. Jsou šířeny v češtině a poskytovány nejen médiím, ale i dalším partnerským institucím, včetně státních a nevládních. Odpovídá na dotazy novinářů, zprostředkovává médiím přístup k vysoce postaveným představitelům OSN, koordinuje účast novinářů na odborných seminářích v mnoha zemích světa. Prostřednictvím médií komentuje události spojené s OSN, vysvětluje a obhájí činnost organizace.

Od roku 1995 vydává česky zpravodaj *UNbulletin* zaměřený na prioritní témata OSN. Do obsahu dlouhodobě přispívá Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV. Prostor pro názory dostávají i významné nevládní organizace. Zpravodaj je šířen tiskem a elektronicky. Databáze všech dosud vydaných čísel je on-line na internetu.

Informace šíří také v rámci elektronické informační služby *UN INFO*. K odběru se lze přihlásit prostřednictvím webu, v databázi je více než 1 500 pravidelných odběratelů. Informace jsou poskytovány česky a anglicky, zpravidla několikrát za týden.

Knihovna OSN a dotazy veřejnosti

Knihovna OSN je budována od roku 1947. Obsahuje přes 14 tisíc odborných publikací organizací OSN, na 40 titulů periodik, videotéku s obsáhlou sbírkou filmů a dokumentů na VHS a DVD, informační a propagační materiály, plakáty, zajišťuje přístup do elektronických databází OSN. K využití je studovna vybavena počítači a kopírkou.

Kromě studijních výpůjček poskytuje referenční služby, volný přístup k internetu (včetně Wi-Fi), umožňuje přehrávání filmů. Měsíčně rozesílá informačním institucím seznamy přírůstků v knihovně a informace o nových službách, včetně upozornění na nové internetové zdroje. Odpovídá na dotazy odborné i laické veřejnosti. Každý měsíc takto reaguje na desítky dotazů souvisejících s OSN, nejčastěji z řad studentů. Provozní doba knihovny je ve všední dny od 9 do 17 hod.

Přednášky, semináře, konference

Knihovna slouží i jako konferenční a přednáškový prostor (kapacita sálu je 40 míst). Konají se zde mj. vzdělávací programy o OSN, o *mírových operacích OSN* a o *MDGs* (interaktivní prezentace, film o OSN, diskuse). Centrum takto navštíví několik set studentů ročně.

Tiskové konference jsou pořádány především k prezentaci významných zpráv OSN, například výroční zpráva *UNFPA*, *INCB*, *Human Development Report*, *World Investment Report* nebo *MDGs Report*. K zajištění relevance k místnímu prostředí jsou jako hosté na tiskové konference zváni i zástupci státních institucí, nevládních organizací či odborníci z akademického prostředí.

Prostor knihovny je využíván i na workshopy a semináře pořádané ve spolupráci s partnerskými organizacemi. Jen v posledních dvou letech byly uspořádány téměř dvě stovky programů pro širokou veřejnost či vymezenou cílovou skupinu, jako jsou například učitelé středních škol či sociální pracovníci.

Mezi tradiční partnery patří Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Ministerstvo životního prostředí ČR, Ministerstvo obrany ČR, Zastoupení Evropské komise v ČR, Česká rozvojová agentura, Ústav mezinárodních vztahů, koalice rozvojových nevládních organizací Česko proti chudobě, ekologické nevládní organizace, Český helsinský výbor, Asociace pro mezinárodní otázky, UK, MUP, Amnesty International, INEX-SDA a mnoho dalších.

Informační a logistická podpora projektům

Centrum podporuje projekty z oblastí mezinárodních vztahů, vzdělávání, humanitární a rozvojové pomoci, ochrany menšin apod. Patří mezi ně Pražský studentský summit (Model OSN), kampaň Česko proti chudobě, Pochod proti hladu, projekt Prvák společnosti Adra, spolupráce s přehlídkou českého designu Designblok, s projektem Orbis Pictus a další.

Od roku 2006 podporuje informačně a logisticky projekt nevládní organizace Elpida na zaškolování seniorů pro práci s počítačem a internetem. UNIC upravil prostor svého archivu a s pomocí Elpidy vytvořil učebnu. Zakončení kurzů doprovází program o OSN. Projekt, který má již několik stovek absolventů, podpořila i MČ Praha 5, která přispěla na vybavení učebny.

Regionální spolupráce

V rámci snah o posílení dopadu činnosti udržuje úzký kontakt se sesterskými organizacemi v Evropě, Regionálním informačním centrem OSN v Bruselu (UNRIC), Informačním servisem OSN ve Vídni a Ženevě (UNIS) a Informačním centrem OSN ve Varšavě a Bukurešti. Příklady této spolupráce jsou mimo jiné koordinace regionální spolupráce asociací bývalých účastníků mírových operací OSN nebo pravidelné návštěvy skupin českých studentů v sídle OSN ve Vídni. UNIS zajišťuje studentům program včetně briefingů různých organizací OSN. Součástí programu je i setkání se zástupcem Mise České republiky při OSN ve Vídni. Podobný program zajišťuje pro české studenty v sídle OSN v Ženevě.

Příklady projektů 2001 – 2010

- Den OSN (každoročně, Dům OSN, Klementinum, Národní muzeum v Praze, Rudolfinum, apod.)
- *For A Better World*, výstava plakátů OSN, Praha, Národní muzeum (2003)
- Publikace *Fakta a čísla OSN* (2005), 60 důvodů pro OSN (2006), *Vše co jste chtěli vědět o Spojených národech* (2010)
- *Abeceda OSN*, publikace a výstava studentských prací k širokému spektru témat OSN (2007)
- *Na úsvitu* – výstava k 60. výročí Všeobecné deklarace lidských práv (ve spolupráci s Úřadem vlády ČR, zahájení ve Strakově akademii za účasti premiéra) (2008)
- *Šance pro klima* – kampaň ke kodaňské konferenci (2009)
- Propagace konceptu *Responsibility to Protect* (ve spolupráci s Ústavem mezinárodních vztahů)
- *Internet pro seniory* (od roku 2006)
- Podpora Pražského studentského summitu (Model OSN) (od roku 1995)
- Parlamentní a senátní debaty k tématům MDGs, klimatické změny
- Tematické diskuse: ohniska konfliktů, Dárfúr, změna klimatu, peacekeeping, migrace, a další
- *Nahlas proti chudobě* (informační kampaň na podporu MDGs) (2010)

Kancelář UNHCR v ČR

www.unhcr.cz

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky působí v České republice od roku 1992. Detailnější úpravu podmínek činnosti úřadu a jeho spolupráci s českými úřady obsahuje dohoda o právním postavení UNHCR a jeho personálu v České republice, kterou v roce 2002 v Praze podepsali Vysoká komisařka Sadako Ogata a ministr zahraničních věcí Jan Kavan (pub. pod č. 20/2003 Sb.m.s.).

Hlavním cílem UNHCR je podpora vytváření komplexního a samostatného azylového systému, který státu umožní posoudit žádosti o mezinárodní ochranu v souladu s mezinárodně uznávanými standardy a mezinárodním právem. Činí tak prostřednictvím aktivit v oblasti poskytování ochrany, specifických projektů a osvětových programů.

Poradenství a konzultace

Úřadovna UNHCR v Praze plní především poradensko-konzultační funkci v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany. Od ministerstva vnitra pravidelně získává statistické informace o počtech žadatelů o azyl a osob s udělenou mezinárodní ochranou v České republice a kopie všech rozhodnutí vydaných v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Pověření zástupci úřadovny mají garantovaný přístup ke spisům žadatelů o mezinárodní ochranu a mohou se zúčastnit pohovorů a ústních jednání vedených v rámci tohoto řízení. UNHCR má právo intervenovat a předkládat své názory na jakýkoliv případ v kterékoliv fázi řízení. Má rovněž neomezený přístup ke všem žadatelům o mezinárodní ochranu, uprchlíkům a dalším osobám v jeho kompetenci bez ohledu na místo jejich pobytu. Obdobně žadatelé o azyl a uprchlíci, včetně těch, kteří jsou umístěni v zařízeních pro zajištění cizinců, mohou kdykoliv kontaktovat UNHCR a o tomto právu musí být řádně informováni ze strany českých úřadů.

České zastoupení UNHCR se v letech 2008 – 2009 zúčastnilo projektu podpořeného Evropským uprchlickým fondem *Studie o proce-*

durální směrnici, jehož cílem byla komparativní analýza transpozice klíčových ustanovení procedurální směrnice do národní legislativy ve 12 členských zemích EU a praktická aplikace těchto ustanovení. V rámci projektu UNHCR provádělo výzkum a zformulovalo závěry a doporučení ve spolupráci s národními konzultanty, kteří dočasně pracovali na tomto projektu pod vedením místních kanceláří UNHCR. Na výsledky uvedeného projektu navázal národní projekt *Záruky azylové kvality a hodnotící mechanismus*, který UNHCR realizovalo v úzké součinnosti s Odborem azylové a migrační politiky MVČR v roce 2010. Hlavním cílem projektu, na jehož provádění se podílí národní konzultant UNHCR, je zvýšit celkovou kvalitu řízení o udělení mezinárodní ochrany v České republice.

Kromě uvedených aktivit v oblasti mezinárodní ochrany se úřadovna aktivně účastní diskuse v rámci legislativních řízení o příslušných mezinárodních smlouvách a vnitrostátní legislativě týkající se uprchlíků, poskytuje aktuální informace o situaci v zemích původu žadatelů o azyl na žádost ministerstva vnitra i soudů (např. pro účely extradičních řízení) a podporuje vzdělávací programy zaměřené na pomoc uprchlíkům. Dlouhodobě spolupracuje s právními klinikami na uprchlické a cizinecké právo při právnických fakultách Univerzity Karlovy v Praze a Masarykovy univerzity v Brně (přednášky, příprava výukových skript). Pravidelně vydává stanoviska k řadě otázek.

UNHCR v České republice financovalo až do roku 2007 projekty pěti nestátních neziskových organizací zaměřené na poskytování sociálního, psychologického, právního a integračního poradenství žada-

Foto: UNHCR

telům o azyl a uprchlíkům. V letech 2001–2003 realizovalo pilotní romský projekt, jehož cílem bylo předcházet migraci Romů prostřednictvím podpory integrace do majoritní společnosti. V rámci tohoto projektu UNHCR poskytovalo poradenskou činnost a finanční pomoc a věnovalo se palčivým problémům lichvy a přístupu k bydlení. Od roku 2008 uzavírá projektové dohody pouze se dvěma tradičními partnerskými organizacemi, Organizací pro pomoc uprchlíkům (OPU) a Sdružením občanů zabývajících se emigranty (SOZE). Jedná se o roční projekty, které se věnují podmínkám přijetí žadatelů o azyl v azylových zařízeních a detencích a realizaci různých aspektů integrace uprchlíků.

Zvláštní pozornost věnuje zranitelným skupinám jako jsou nezletilé děti bez doprovodu, oběti mučení či sexuálního násilí. V letech 2003 až 2004 například spolupracovalo s ministerstvem vnitra a nevládními organizacemi při realizaci pilotního projektu na pomoc obětem sexuálního násilí v zařízení pro zajištění cizinců v Poštorné na jižní Moravě. V současné době usiluje o vytvoření mechanismu pomoci obětem sexuálního násilí a násilí z důvodu pohlaví ve všech azylových domech a zařízeních pro zajištění cizinců na území České republiky. Tohoto projektu se účastní i zástupci ministerstva vnitra, nevládních organizací a zařízení Modrá škola pro děti–cizince.

Úřadovna udržuje pravidelné kontakty s ministerstvem zahraničí, ministerstvem vnitra a dalšími příslušnými oborovými ministerstvy, soudy, s úřady státní správy, samosprávou a s dalšími institucemi. Ve spolupráci s ministerstvem spravedlnosti a Nejvyšším správním soudem v Brně zorganizovala v roce 2004 seminář o azylovém řízení v ČR pro soudce krajských soudů, NSS a zástupce OAMP.

V následujících letech se účastnila školení pořádaných Justiční akademii pro azylové soudce o situaci v zemích původu uprchlíků.

Spolupráce mezi Českou republikou a UNHCR při přesídlování uprchlíků, která se datuje od roku 2005, kulminovala podpisem dvoustranného Ujednání o spolupráci při přesídlování uprchlíků (publ. pod č. 44/2009 Sb.m.s.), jež vstoupilo v platnost 10. 4. 2009. Realizace národního přesídlovacího programu byla zahájena přesídlením barmských uprchlíků z Malajsie a Thajska.

Od června 2007 má úřadovna statut národní kanceláře, ve které jsou zaměstnáni pouze občané ČR (vedoucí kanceláře, úřednice pro styk s veřejností, právník, národní konzultant a sekretářka). Do konce roku 2008 spadalo české zastoupení pod regionální zastoupení UNHCR v Berlíně, od 1. 1. 2009 spadá kancelář pod regionální zastoupení UNHCR v Budapešti.

Zaměstnanci jsou členy různých poradních orgánů, mj. výboru pro práva cizinců Rady pro lidská práva vlády ČR či pracovní skupiny pro multikulturní vzdělávání na MŠMT. Pravidelně se podílejí na činnosti hodnotících a výběrových komisí grantových subjektů (iniciativa EQUAL pro NVF, ESF pro Magistrát hl. m. Prahy a MPSV, Slovensko-český ženský fond, Open Society Fund Praha, Nadace NROS apod.).

Další významné projekty v letech 2001–2010

- Regionální konference o současných otázkách hraniční spolupráce, záležitosti azylu a sdílení odpovědnosti, Praha (duben 2003)
- Výstava obrazů s uprchlickou tematikou zapůjčených z více než 50 soukromých a veřejných sbírek z celého světa, Císařská konírna Pražského hradu (2002)
- Záštitá UNHCR nad Plesem ve Státní opeře (leden 2009)
- Putovní výstava fotografií UNHCR na mezinárodních letištích v Praze-Ruzyni, Ostravě a v Brně (2009-2010)
- Přednášková činnost a další aktivity pro vzdělávací instituce (Justiční akademie, učebnice pro Střední policejní školu, sborníky PF MU, skripta PF KU, lektorské a oponentské posudky)
- Novinářská soutěž *Příběh uprchlíka* (1999 až 2008)
- Pravidelná cena UNHCR na fotografické soutěži *Czech Press Photo* (od roku 2005)
- Osvětová činnost ke Světovému dni uprchlíků (spoty v TV a multiplexech, každoroční ocenění úspěšných studentů-uprchlíků pod záštitou ministra školství, podpora festivalu RefuFest)
- Šíření informací prostřednictvím českých webových stránek www.unhcr.cz

Foto: UNHCR

Kancelář WHO v ČR

www.who.cz

Kancelář Světové zdravotnické organizace (WHO) v České republice byla zřízena v roce 1991. Hlavním cílem je koordinace všech aktivit WHO v ČR a reprezentace organizace v zemi, zajišťování informovanosti o iniciativách a akcích, zpřístupňování a distribuce informací a dokumentů, podpora spolupráce a účasti českých odborníků na aktivitách WHO a ovlivňování tvorby zdravotní politiky na národní i regionální úrovni v kontextu doporučení a strategií uplatňovaných v rámci politiky WHO. Hlavní odbornou náplní je koordinace projektů vyplývajících z dvouletých smluv o spolupráci uzavíraných mezi WHO-Europe a ministerstvem zdravotnictví. Velký počet společných aktivit je naplňován ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem, Ústavem zdravotnických informací a statistiky, Národní lékařskou knihovnou, Institutem postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví a prostřednictvím odborných společností České lékařské společnosti J. E. Purkyně a dalších lékařských organizací, lékařských fakult, nevládních organizací a zdravotnických zařízení.

Odborné aktivity

Nezastupitelná role WHO ve snižování výskytu infekčních onemocnění je v ČR vnímána i po vstupu do EU. Současnou prioritou na tomto poli zůstává boj s onemocněním HIV/AIDS, tuberkulózu, dosažení eliminace dětské obrny, spalniček a vrozených zarděnek. Globálně koordinovaný postup při opatřeních proti pandemickým chřipkovým onemocněním je novým úkolem této organizace. Význam WHO roste i v kontextu nebezpečí bioterorismu a při řešení jiných krizových situací a humanitární pomoci.

Konkrétní odborná činnost je vázána na naplňování dvouletých smluv o spolupráci mezi WHO a Ministerstvem zdravotnictví ČR. Prioritními oblastmi pro tuto spolupráci jsou neinfekční chronická onemocnění, kde se projekty zaměřují na podporu zdraví a ovlivnění rizikového chování lidí, jako je problematika kouření, obezity, péče o duševní zdraví, prevence úrazů a násilí na dětech. Významnou prioritou činnosti je zlepšování přístupu ke zdravotním službám a jejich efektivita. Projekty z této oblasti se zaměřují na problematiku stárnutí a řešení potřeb zranitelných skupin, na krizovou připravenost v oblasti zdravotnické záchranné služby a urgentních příjmů v nemocnicích, na rozvoj národní politiky elektronického zdravotnictví (*eHealth*),

na vzdělávání lékařů v oblasti racionální preskripce a realizaci národního plánu potírání antimikrobiální rezistence, zavádění systému v oblasti bezpečí pacientů a kvality péče ve zdravotních zařízeních.

V ČR se realizuje řada strategií WHO, které jsou promítány do politik na regionální a komunální úrovni. Úspěšné jsou komunitní projekty Zdravá města, Zdraví podporující školy, Podpora zdraví na pracovišti, projekt CINDI, Bezpečné komunity či Zdravá nemocnice. Například česká síť zdravých měst má 89 členů, s regionálním vlivem na 1556 měst a obcí, ve kterých žije 2,9 milionu obyvatel. V roce 2009 se uskutečnilo finále soutěže OSN nazvané *International Awards for Liveable Communities*. Sedm zdravých měst ČR vyhrálo mezinárodní ceny za své aktivity a projekty podporující udržitelný rozvoj na místní úrovni. Některá z měst toto ocenění obhájila i v roce 2010 při slavnostním finále konaném v Chicagu.

V přímé spolupráci s experty jsou realizovány publikace a studie jako například *ELSPAC*, *Quality of Care*, *Health Information Surveys*, *Obstetrical Indicators and Data Collection* a celá řada dalších.

Kancelář WHO napomáhá implementaci závazků přijímaných Českou republikou v rezolucích a deklaracích WHO a spolupracuje na přípravě účasti ČR na zasedáních Světového zdravotnického shromáždění.

dění, Regionálního výboru WHO pro Evropu a dalších pravidelných jednáních. ČR byla zastoupena ve vrcholném orgánu WHO prof. Bohumilem Fišerem, který byl v letech 2003 až 2006 členem Výkonné rady Světového zdravotnického shromáždění.

Hlavní akce

Kancelář WHO v ČR organizuje mnoho významných odborných akcí, které ovlivňují zdravotní politiku a zviditelňují WHO v zemi. Jsou připravovány za aktivní účasti předních českých expertů i zástupců WHO. Mezi nejvýznamnější patřila konference věnovaná modelům financování zdravotní péče, která se konala v Senátu ČR v roce 2007 s účastí mezinárodních expertů z WHO, Francie, USA, Velké Británie a Německa. Dále senátní seminář, na kterém byl Psychiatrickou společností ČLS JEP představen Národní plán duševního zdraví. Od roku 2008 je každoročně na parlamentní půdě organizován odborný seminář v rámci Evropského imunizačního týdne WHO.

Prioritním tématem WHO je problematika tabáku a prevence kouření. Česká kancelář se proto zasazuje o ratifikaci Rámcové úmluvy o kontrole tabáku (FTCT). V květnu 2007 vytvořila platformu pro společné jednání zástupců všech profesních organizací a vrcholných politiků, na kterém byla společně přijata Ledeburská deklarace vybízející k ratifikaci úmluvy. Toto téma bylo připomenuto na celodenní slavnostní akci u příležitosti 60. výročí vzniku WHO v Ledeburských zahradách Pražského hradu v roce 2008, která byla doposud největší společensko-odbornou akcí organizovanou Kanceláří WHO v ČR ve spolupráci s politiky, diplomatickým sborem a odbornou veřejností.

Ve spolupráci s Národním muzeem byla v měsících dubnu až prosinci 2010 uspořádána výstava k 30. výročí eradikace pravých neštovic ve světě. Připomenula zásadní podíl českých a slovenských odborníků veteránů na tomto celosvětovém úspěchu WHO. Od ledna 2011 je výstava instalována v prostorách Ministerstva zdravotnictví ČR.

Kancelář WHO během posledního desetiletí koordinovala návštěvy mnoha expertů a významných osobností organizace. Českou republiku navštívil v roce 2004 generální ředitel WHO. Opakovaně zemi navštívil regionální ředitel WHO, Dr. Marc Danzon. Kancelář WHO zajistila účast řady nejvyšších představitelů a expertů na stěžejních akcích českého předsednictví EU, například na ministerských

konferencích *eHealth for Individuals, Society and Economy, The Microbial Threat to Patient Safety in Europe a Financial Sustainability of Health Systems*. Ředitelka ECDC, Dr. Zsuzsanna Jakab (od února 2010 regionální ředitelka WHO pro Evropu) jednala na Ministerstvu zdravotnictví ČR v květnu 2008 a aktivně se zúčastnila konference k Evropskému imunizačnímu týdnu v dubnu 2009, pořádané kanceláří WHO v Senátu ČR.

Spolupráce s médii, veřejností a nevládními organizacemi

Kancelář pravidelně připomíná v ČR významné dny, týdny a roky vyhlášené OSN a WHO. Mimo jiné Světový den duševního zdraví, Světový den tuberkulózy, Den bez tabáku nebo Den boje proti AIDS. U příležitosti Světového dne zdraví organizuje kampaně, tiskové konference a jiné významné aktivity po celé zemi.

Spolupracuje s médii, zprostředkovává tiskové zprávy a oficiální oznámení o důležitých globálních a evropských zdravotních otázkách, zaujímá stanoviska k významným událostem.

Kancelář WHO v ČR podporuje překlady publikací a strategických materiálů WHO do češtiny. Spolupracuje s informační službou knihovny OSN na zveřejňování elektronických zpráv z oblasti zdravotnictví. Informace a zprávy jsou prezentovány na webových stránkách kanceláře WHO.

Ze strany kanceláře WHO byla v ČR iniciována organizace prvního globálního týdne věnovaného bezpečnosti silničního provozu. Akcí v rámci tohoto týdne se účastnilo ministerstvo dopravy, zdravotnictví, Muzeum policie, BESIP a další národní partneři včetně všech agentur OSN v ČR.

Kancelář se podílela na tříleté spolupráci české nevládní organizace CERPOS, Czech Trust Fund a UNDP v oblasti prevence HIV/AIDS u nitrozilných uživatelů drog na Ukrajině a podporuje další nevládní organizace působící zejména v oblasti humanitární pomoci a rozvoje v zahraničí.

Foto: WHO

Český výbor pro UNICEF

www.unicef.cz

Český výbor pro UNICEF vznikl v roce 1991 jako nevládní organizace, reprezentující a podporující zájmy UNICEF v ČR. Je jedním ze 36 národních výborů, které ve vyspělých zemích podporují naplňování dětských práv a získávají finanční prostředky pro pomoc potřebným dětem prostřednictvím programů UNICEF na celém světě.

Osvěta a obhajoba dětských práv

Český výbor pro UNICEF dohlíží na dodržování Úmluvy o právech dítěte a seznamuje s jejími principy odborníky i širokou veřejnost.

Od roku 1992 podporuje společný globální program UNICEF a Světové zdravotnické organizace *Podpora, ochrana a prosazování kojení*, jehož součástí je iniciativa *Baby-Friendly Hospital Initiative*. Dosud 62 českých nemocnic splnilo náročná kritéria umožňující získat statut *Nemocnice přátelské k dětem podporou kojení*.

S přispěním UNICEF byl 26. ledna 2005 Českou republikou podepsán Protokol k Úmluvě o právech dítěte, zaměřený proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí a obchodování s nimi. UNICEF se v ČR dále podílí na prevenci tohoto problému. V roce 2005 např. ve spolupráci s 3. lékařskou fakultou UK inicioval výzkumnou studii zaměřenou na zjištění postojů a názorů dětí školního věku na prostituci a dětskou prostituci (zařazeno bylo celkem 1585 respondentů – žáků všech chebských základních škol a reprezentativního vzorku pražských základních škol). Na výzkumu se UNICEF podílel i sběrem dat přímo ve školách.

V roce 2001 a 2008 vznikl ve spolupráci s agenturou Factum Invenio výzkum názorů dětí na důležitá společenská témata. Je významným zdrojem informací mj. pro státní instituce, které výsledky využívají. Z posledního výzkumu například vyplývá:

- Dvě třetiny dětí uvádějí, že jejich kamarádi zkusili alkohol, 22 % dětí má kamarády nebo známé s návykem na alkohol.

- Ve svém okolí se necítí bezpečně 21 % dětí. Více než třetina uvádí, že má přátele nebo rodinné příslušníky, kteří se stali obětí trestného činu (37 %), nejčastěji krádeže nebo loupeže.
- Podobně jako v roce 2001 uvádí 63 % dětí, že se v jejich rodině občas vyskytuje násilné nebo agresivní chování (většinou křik a hádky), 13 % uvedlo také fyzické násilí (11 % v roce 2001).
- 57 % dětí si myslí, že přístup k dětem jiných národností či etnik je nespravedlivý.
- S nespravedlivým přístupem ke své osobě se setkala více než polovina dětí (55 %).

Prodej pohlednic a zboží UNICEF

Prostřednictvím Českého výboru pro UNICEF lze v České republice zakoupit blahopřání a dárkové zboží s logem UNICEF. Celosvětová tradice pohlednic UNICEF vznikla v roce 1949 díky kresbě osmileté Jitky Samkové z tehdejšího Československa. Od roku 2001 je hlavní prodejna UNICEF v České republice umístěna ve vstupní hale Domu OSN, kde ji každoročně navštíví několik tisíc lidí (v roce 2009 dosáhl objem tržeb v prodejně 1,2 milionu Kč).

Veřejné sbírky, benefiční akce a individuální dárcovství

Jedním z důležitých úkolů Českého výboru pro UNICEF je získávání prostředků pro krizové situace a dlouhodobé rozvojové programy v oblasti dětské podvýživy, očkování, pitné vody, vzdělávání

Foto: OSN/ Eskinder Debebe

Kampaň upozorňující na vážné dopady nedostatku vody: Nejdelší fronta na WC na světě (2010). Foto: UNICEF

a ochrany dětí. K tomu slouží osvětové kampaně, jejichž součástí jsou veřejné sbírky a adresné oslovování dárců.

UNICEF má v České republice 35 tisíc příznivců, kteří programy pomoci dětem podporují na základě oslovení, dalších 21 tisíc občanů podporuje UNICEF pravidelným měsíčním příspěvkem. Část z nich se k podpoře připojila na základě kampaně *face-to-face* (přímé oslovení), která je od roku 2007 uskutečňována s pomocí studentů ve 20 městech. Při rozsáhlých krizových situacích vyhláší veřejné sbírky na pomoc obětem. Na začátku roku 2010 získal od českých dárců na záchranu dětských životů po zemětřesení na Haiti částku ve výši 4 miliony Kč.

Organizuje benefiční akce upozorňující na problémy dětí v rozvojovém světě, jednou z nich byla v březnu 2010 akce *Nejdelší fronta na WC na světě* na pražské Kampě, jejímž cílem bylo upozornit na vážné dopady nedostatku vody a hygienického zázemí na život dětí.

Od roku 2002 realizuje projekt *Adoptuj panenku a zachrániš život dítěte*. Ten se zaměřuje na podporu očkovacích programů, které každoročně zachrání život třem milionům dětí. Do šití panenek je zapojeno více než 260 českých škol a institucí, za dobu trvání projektu bylo vyrobeno na 20 tisíc panenek. Český rozhlas každoročně organizuje soutěž *Miss Panenka*, které se účastní děti ze základních škol i senioři z domovů důchodců. Součástí projektu na základních školách je také výchova dětí k humanitě a solidaritě.

Firemní partnerství

Český výbor pro UNICEF navazuje v rámci fundraisingových kampaní partnerství s firemními partnery, kteří splňují přísná kritéria, např. zákaz dětské práce, vyloučení dětí z výroby alkoholu, tabáku, zbraní, náhrad mateřského mléka, apod. Příkladem partnerství je např.

spolupráce se společnostmi Hradecká lesní a dřevařská nebo Office Depot, které dlouhodobě podporují vzdělávací programy UNICEF.

Mediální spolupráce

Spolupracuje se všemi významnými médii v ČR a upozorňuje veřejnost na závažná témata o situaci dětí ve světě i v ČR. Součástí těchto aktivit je výroba televizních dokumentů ve spolupráci s Českou televizí a TV Nova. Poslední dokument, vyrobený českým televizním štábem v Sierra Leone a Bhútánu, byl odvysílán v červnu 2010 na ČT2.

Dobrovolnictví a studentské stáže

Práce UNICEF je nemyslitelná bez pomoci dobrovolníků. V České republice se spolupracovníci z řad dobrovolníků podílejí zejména na přípravě benefičních akcí a osvětových kampaní. Během posledních deseti let činnost UNICEF ČR podpořilo 2738 českých dobrovolníků. Každý rok vykonává stáž tři až pět vybraných studentů. Po dobu dvou až šesti týdnů se podílejí na každodenní práci Českého výboru pro UNICEF.

Dotazy veřejnosti a konzultace

Zodpovídá dotazy veřejnosti, které přicházejí prostřednictvím e-mailů, ale i dopisů či telefonu. Po zemětřesení na Haiti v lednu 2010 např. podával informace o aktuální situaci a zodpovídal četné dotazy na možnost výjezdu dobrovolníků a adopce sirotek z Haiti. Dotazy a žádosti o radu, které se týkají českých dětí, souvisejí s Úmluvou o právech dítěte. Český výbor pro UNICEF každý měsíc takto reaguje na desítky až stovky dotazů. Nabízí také konzultace k seminárním a diplomovým pracem studentů vysokých škol na téma rozvojové pomoci a marketingu neziskových organizací.

Foto: OSN/ John Isaac

Organizace spojených národů v České republice

10 let v Domě OSN

Zpráva o činnosti organizací OSN v České republice v letech 2001-2010

Vydalo Informační centrum OSN v Praze ve spolupráci
s Kanceláří Světové zdravotnické organizace v České republice,
Kanceláří vysokého komisaře OSN v České republice
a Českým výborem pro UNICEF

Praha 2011
Dům OSN v Praze, nám. Kinských 6, 150 00 Praha 5

ISBN 978-80-86348-15-5